

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. április 14.

85. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónap 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

Nőkérdés.

Ugy látszik Kallós tanár előadása a Feminizmusról nagyobb hatást gyakorolt a közönségre, mint a szabad liceumban eddig tartott egyéb felolvasások. Az eddigi felolvasásokról ugyanis csak néhány sornyi híradás, vagy legfeljebb az előadás rövid tartama jelent meg a lapokban, míg Kallós tanár Feminizmusa bírálatot és tegyük hozzá mindjárt, hogy lesújtó bírálatot is hívott ki maga ellen.

Szerettük volna, ha a felolvasó lapunk hasábjain megvédi tárgyát, álláspontját és csak miután a védelem elmaradt, fogtunk a fogalmak tisztázása végett jelen cikk megírásához.

Ugyan mit akarnak a szüzek és anyák? kérdi a felolvasás bírálója, mit mozgolódnak a női nem felszabadítása érdekében, mire való a jelszó: „jogot a nőknek“, mikor úgy is megvan a nőknek szabadságuk és joguk teljes mértékben, hisz szinte ők kormányozzák az egész világot és különben is bájos, szépséges és gyöngéd asszonyaink varázslatos egyéniségében adva van az az erő és az a hatalom, a melylyel — minden zavaros feminista elmélet nélkül — ragyogó eredményt lehet elérni a társadalmi tevékenység, közérdek és a nemzeti élet mezején.

Mókázásnak szeretnők tekinteni ezt az érvelést, csak hogy akkor megint sajnálatos, hogy a tréfa nem sikerült jobban. Rudolf Ihering, német jogbölcselő meséli, hogy egyszer egy angol ember testében valami kelés támadt, melyhez az orvosok nem tudtak késsel hozzáférni. A baj egyre terjedt, az orvosok már lemondtak minden reményről, mikor egyszer az angol meglátni mopszi kutyáját hálósíp ájával a fején és ezen oly jóízűen kezdett kacagni, hogy a belső kelés felfakadt és a beteg meg volt mentve. Az angol baját meggyógyította egy komikus kép, és ki tudja, talán a nők enyomatását, társadalmunk e betegségét is szánálna egy jó tréfa.

Azonban száz szónak is egy a vége. Mi tévesnek tartjuk a bíráló nézetét, mi a nőnem felszabadításáért, emberi jogaiért és méltóságáért folytatott küzdelmé: értjük, méltányoljuk és támogatjuk. Mi tudjuk, hogy a nő se nem madár, hogy a mi mulattatásunkra csicseregjen, se nem virág, hogy kelyhével és szirmával gyönyörködtetésünkre szolgáljon, hanem ember és mint embernek, kell, hogy jogai és kötelességei legyenek.

A nők mai jogi és társadalmi helyzete már nagyon sok kívánni valót hagy hátra. Városunkban és egyebütt is napról-napra játszódhatnak le kisebb-nagyobb tragédiák a nők jog nélküli helyzete következtében. A pénzes fiatal ember például házasságot igerve elcsábítja a leányt, rendszeren a szegényebb néposztály leányát, aztán vagy rövidesen ráun, vagy valami érdekházasság köthetése végett egyszerűen faképnél hagyja. A leány kapkod fűhöz-fához, de

segíteni nem tud magán. Nincsen törvény, amely legnagyobb kincsének elrablóját megbüntetné, még a társadalom sem itéli el a rablót.

A filiszterek természetesen azt mondják, hogy úgy kell a leánynak, miért nem vigyázott jobban magára. Gyönyörű logika, amely azonban mindjárt megváltozik, amikor a vagyonsoktól lop a zsvány. A zsványt elfogják, elzárják. Pedig őt is szabadon lehetne hagyni azzal a megokolással, hogy vigyázott volna a tulajdonos jobban a vagyonára. Tucat számba lehetne még felsorolni azokat az igazságtalanságokat, amelyeket a mai társadalom elkövet a hajadonokkal szemben, akiknek ugyancsak sovánny vigaszul szolgálhat, hogy az anyák sorsa nem sokkal különb az övékének. Ezen és ehhez hasonló állapotokon akarnak itélkezni a feministák.

A mi a nők befolyását illeti, a dolog egyszerű. Ez erő nem vesz el nyomtalanul és így lehetetlen, hogy az a roppant erőmennyiség, mely az emberi nem nagyobbik felében felhalmozódott, nyomot ne hagyva annak életében. A feministák ezt az erőt szabályozni kívánják törvény útján, nehogy mint mostanában titkos utakon, ellenőrizhetlenül, hanem nyilvánosan nyerjen érvényesülést.

Különbözik az egész nőkérdés, amelyet rendszeren másnak képzel az, aki védi és másnak, aki támadja, nem a jelenkor gondolata. Már az ókorban is foglalkoztatta az elméket, mint ezt Aristophanes „Nőuralom“ című vígjátékából látjuk. Ugyancsak Aristophanes „Lysistratá“-jából tudjuk azt is, hogy összetartással a nők még sokkal többre is képesek, minthogy urnájukba dobják a férfiak aprópénzét. A feministák mindenből tanulságot fognak venni.

Séta a városban.

Fejedelmi vendégek. A jókedélyű Károly István főherceg Fiumében jártában a trónörökös példáját követve leereszkedett a néphez. S ha igaz volna, ő is elment volna ahhoz a bizonyos ócskaság kereskedőhöz. S aztán, ha igaz volna ő is vásárolt.

Azóta, hogy a trónörökös és a főherceg vásárlásairól olvastam, bizonyos irigységgel néztem az ócskaság kereskedő kirakatát.

Ennek ugyan fölvitte az Isten a dolgát — gondoltam magamban. Egyszer azután rászántam magam s egyszerű nyárpolgár létemre beléptem abba a bizonyos boltba.

Bevallom, félelemmel és tisztelettel léptem át a bolt küszöbét. Ezzel tartoztam a lojalitásomnak. S aztán, amikor bent voltam, még mindig attól tartottam, hogy itt csak fejedelmi vendégeknek szabad a bemenet.

Egy barátságos köszöntés elozlatta a félelmemet és az ócskaságkereskedővel szemben megkísérelt különös tiszteletet. A boltos uram ezzel máris vesztett a nimbuszából. Hát még azután, amikor szóba elegyedtem vele.

— Ilyen egyszerű embereknek is szabad ide benézni? — volt az első kérdésem.

— Hát hogy a csudába ne, — felelte jó fiumeiesen a derék boltos felesége.

— Azért mert önökhöz már csak fejedelmi vevők járnak.

— Ugyan kérem. Csak látogatók nem pedig vevők.

— Hát nem vásároltak semmit?

— Nem, egy fitying árát sem.

A boltos azután fejébe vágta a kalapját s bocsánatot kérve, hogy vevőhöz rendelték, távozott.

A fejedelmi vendégek dolga azonban kissé érdekelt.

Ismét fölvettem a kérdést, de megint csak azt a választ kaptam, hogy semmi.

— De hiszen a lapok . . .

Meg sem engedte, hogy befejezzem a mondatot.

— Ugyan kérem. Azok a lapok. Azok a légyből is elefántot csinálnak.

Én a sajtó védelmére keltem s bizony, hosszú védekezés után sikerült csak meggyőzőnöm a derék boltos asszonyt, hogy a sajtó az igazat szereti mindig megírni.

— Akkor meg áprilisi tréfa lehetett az egész, felelte nagy megnyugtatásomra.

Mare amaro. D'Annunzio Gabrielle, a bolog reklámhős, valahol Itália kék ege alatt sétál, mi azonban csak maradjunk itt a magyar tenger partján. Azt írták róla, hogy Fiuméből hazatérve itáliába „keserűnek találta a tengerünket.“

S egy magyar hírlapíró, aki előszeretettel bolyong olasz földön, egész politikai interview-t jelentetett meg egy fővárosi lapban, a melyben teljes részletességgel nyilatkozott a krisztusfeji olasz író, hogy miért is keserű ez a mi tengerünk és hogy mit tesz majd Olaszország, hogy megédesítse ezt a sok vizet, a hová ha minden rossz drámairót fullasztanának, talán jó nagy kiterjedésű sziget támadna. S a cikket Balla Ignác írta alá. Idáig rendben a dolog. Csakhogy D'Annunzio nyilatkozatot tett közzé a „Corriere della Sera“ című milánói lapban, amelyben kijelenti, hogy ő Balla nevű magyar újságíró sohasem látott, sohasem beszélt vele a mi tengerünk keserűségéről. Sőt talán nem is tartja keserűbbnek az olasz tengerét.

Ez már változtat a dolgon. Eszerint Balla Ignác sohasem beszélt D'Annunzióval és mégis beszélte egy terjedelmes cikkében. Sőt nem is egyben. Mert Balla Ignácnak nem ez volt az első D'Annunzio interview-ja. Ez a Balla Ignác több fővárosi lapban előzőleg is beszélte D'Annunziót, még pedig olyan formában, hogy D'Annunziót nagy hájjára kőtelezte. Mert ez a Balla, akivel ő sohasem beszélt, nagy reklámot csapott egy bukott darabjának. Leköszölte krisztusfeji karikatúráját s odabigyesztette cikke befejezése gyaránt Gabriele D'Annunzio aláírását is.

Ezek után megállapíthatjuk, hogy Balla Ignác jó újságíró akart lenni s a koholmányával megközelítette a miniszterelnöki sajtóiroda főnökét, aki valamikor Bismark-interview-val kedveskedett a lapjának s amelyről utóbb kiderült, hogy az egészet ő maga komponálta.

Ezek után bátran megjósolhatjuk Ballának, hogy belőle is lehet még Magyarországon miniszterelnöki sajtóirodafőnök.

— Uj választási törvény Dalmáciában. Zárából jelent tudósítónk, hogy a dalmát országos bizottság a napokban tárgya alá vette a választási reformról szóló törvényjavaslatot. A dalmát tartománygyűlés tagjainak száma ötven, tehát kilencel több lesz, mint eddig volt. Ötven képviselő így oszlik meg: 7 virilista, 10 városi képviselő, 42 községi képviselő és 1 a három kereskedelmi kamara képviselője. A törvény-

javaslat szerint szavazó lesz minden nagykorú állampolgár, bármily csekély adót fizet is, tekintet nélkül arra, hogy ezt a csekély adót egyedül vagy családtagjaival együtt fizeti-e. A dalmát tartománygyűlés június elején ül össze.

Kereskedelmi alkalmazottak sztrájkja.

De azért folyik a munka

A fiumei kereskedők nem teljesítették a segédek memorandumában foglalt kívánásokat. Az ismert elutasító válasza a kereskedősegédek ma reggel adták meg a feleletet. Sztrájkba léptek s ma már egyetlen üzletben sem dolgoztak az alkalmazottak.

A kereskedősegédek egyesülete tegnap délieltől fél 12 órára gyűlést hívtak össze a Fenice-szinkörbe, amelyen körülbelül ötszázan lehettek jelen. A gyűlésen megjelent a triezsi testvéregyesület kiküldöttje, a triezsi szocialisták egy küldöttje, a budapesti szakszervezet egy képviselője és még többen.

Az elnök rövid beszéddel nyitotta meg az ülést. Ezután felolvasták az egyesülethez érkezett üdvözlő táviratokat, amelyeket a tenger-mellék közsegeinek kereskedelmi alkalmazottai intéztek a sztrájkba készülőkhez.

Majd *Tedeschi* Amadeo triezsi szocialista szónok beszélt. Kitérőre, lelkes küzdelemre szólította fel elvtársait. Nagyszabású beszéde után még több beszéd hangzott el magyar, olasz, német és horvát nyelven. A gyűlés ezután kimondotta, hogy hétfőn reggelig még várja a kereskedők választását s ha addig nem nyilatkoznak, egyetlen egy kereskedősegéd sem áll munkába. A fiumei kereskedelmi és magántisztviselők egyesülete levelet intézett a sztrájkolókhöz, amelyben tudatja velük, hogy erkölcsi támogatásával nem fog késni. A szocialisták is támogatják a kereskedősegédeket és ha szükség lesz rá, ők is csatlakoznak a sztrájkhoz.

A kereskedősegédek vasárnapi határozatukhoz híven ma nem is álltak munkába. Az üzletekben maguk a főnökök, rokonok és atyafiak szolgálják ki a vevőket. A közönség türelmével igyekszik segíteni a kellemetlen helyzetben. Egy *Corsia* Deákon levő üzletben borbélysegédek álltak a boltos szolgálatába. Másutt csinos fiatal lányok helyettesítik a segédek s így azután simán megy a munka s alig veszi észre az ember, hogy a kereskedősegédek sztrájkolnak.

Az egyezkedési tárgyalások még nem kezdődtek meg. Reméljük, hogy mind a két fél a méltányosság elve alapján meg tud egyezni s az áldatlan bérharc, amely mindenkinek csak kárt okoz, nemsokára véget ér.

UJDONSÁGOK.

— **Városi kereskedelmi és iparfejlesztő bizottság.** A városi kereskedelmi és iparfejlesztés céljából alakult bizottság tegnap tartott alakuló ülésében *Steinacker* Arturi elnökke választotta meg.

— **Uj honpolgárok.** *Diego* Vecich dr. ügyvédjelölt, *Aristide* Krisztián és *Mosetig* Ferenc asztalosmesterek tegnap tették le a honpolgári esküt *Vio* Ferenc dr. polgármester kezébe.

— **Hatszáz visszavándorló.** Ma éjjel a triezsi különvonattal hatszáz visszavándorló érkezett Fiuméba, akik még a mai napon folytatják útjukat hazafelé. A visszavándorlók közül kétszáz teljesen vagyontalanul érkezett meg, s ezeknek ingyen vasuti jegyet és pénzsegélyt adtak. Itt említjük meg, hogy a „Pannónia”, amely Triesztben partra tette a visszavándorlókat, szerdán korán reggel érkezik kikötőnkbe s zombaton délután New-Yorkba indul.

— **Uj színház igazgatói tag.** Megirtuk, hogy *Gerbaz* Lajos, a városi színház igazgatósági tagja, tisztességéről lemondott. A lemondás következtében a színházi bérlek tegnap tartott ülésükön *Wallencich* Ferencet választották meg új igazgatósági tagnak.

— **Az Adria tengerhajózási társaság új szerződése.** A kereskedelmi minisztériumban komolyan foglalkoznak az Adria tengerhajózási társaság 1911-ben lejárt szerződésének meghosszabbításával. Az Adria m. kir. tengerhajózási társaság nagyszabású programot dolgozott ki a magyar tengerhajózás fejlesztésére, melynek sikeres keresztülviteléhez természetesen

új beruházások válnak szükségessé. Uj hajóparatok szervezése, több új hajónak a forgalomba állítása képezik a gerincét a nagyszabású programnak, mely természetesen csakis a kormány támogatása által valósítható meg. A megvalósítás első kellékül a vállalat igazgatósága a lejárt szerződés meghosszabbítását tartja, mert új tőkék befektetésénél a társaság a jövőt illetően új helyzetet akar teremteni. A kormány — mint jeleztük — most foglalkozik a kérdés megoldásával, amely egyébként beleillik *Kosuth* Ferenc kereskedelmi miniszternek kereskedelmi tengerészetre vonatkozó terveibe.

— **A „Népszava” és „A Teugerpárt”.** A magyar proletárvilág sajtóorgánuma, a „Népszava” legutóbbi számában reflektál arra a cikksorozatunkra, amelyben az anarkistáknak a tenger-melléken való térfoglalásával foglalkozunk s ezeket írja:

„A magyar tenger-mellék magyar érdekeinek istápolója „A Teugerpárt”, cikksorozatot írt a tenger-melléki anarchistákról. Megállapítja, hogy „Fiumében sok száz gyanús ember fordul meg, még több telepszik le, de azért a kutya sem törődik velük.” Persze ezután megállapítja rögtön, hogy sok Fiumében az Olaszországból származott anarkista, hogy egész anarchista-generáció nevelkedett föl. Azután persze megkezdi az uszítást. A fiumei rendőrségre — mondja — szép feladatok várnak: Fiumét, meg kell védeni „az idegen, garázda elemektől”, az anarchistákat ki kell irítani. A társadalomvédő újság két kézzel kap az után a hír után, amely szerint a német császár elhatározta legközelebb Dalmáciába. Ettől varja a tisztogatás munkájának megkezdését.

A „T—”-ban megjelent két cikk hangjából nem nehéz arra következtetni, hogy a fiumei munkaszorgalom kemény napoknak néz elébe. Megtanultuk már, hogy az anarchista miatt való fogcsikorgatás mindig az osztályharc alapján szervezkedett munkásság mozgalma ellen való reakció megindulását jelenti.

A „Népszava” tehát a fiumei munkásságot félti az anarchista ellenőrzésétől. Ez az aggodalom legalább is tulzolt, mert azt még a fiumei munkások is elismerik, hogy annyi szabadtère sehol sincs a proletárvilágnak, mint itt a magyar tenger partján. Az anarkista ügyet soha sem szabad egy kalap alá venni a szocializmussal. A szocialista nem anarkista. Mi pedig mindenkor a munkásság érdekeinek az istápolását tekintettük egyik legszentebb célunknak. A „Népszava” bizonyosan emlékezni fog erre. Hiszen nem egyszer reprodukálta a cikkeinket.

— **Magyar diákok Fiumében.** A husvétit szünet alkalmából a magyarországi középiskolák nagyobb része kirándulást rendezett Fiuméba és a tengerpart környékére. A diákok, akik sűrű csoportokban előzönlítették a város utcáit, megtekintették az ipari telepeket s mindent érdeklődve vizsgálták. Az ifjak, akik még néhány napig itt maradnak, kellemes emlékekkel térnek haza családi körükbe s magukkal viszik a magyar tenger szeretetét is.

— **Az „Előre” zátonyon.** A tengerészeti hatóság „Előre” gőzöse tegnap reggel Obrovazzo közleiben zátonyra jutott. A hajón pedagógusok voltak kiránduláson. *Kardos* kapitány mindent elkövetett, hogy a zátonyról lesegítse, azonban eddig nem sikerült. Az Ungaro-Croata „Sokol” nevű gőzöst küldte ki, hogy a zátonyra jutott hatósági gőzöst levontassa. A mentési munkálatok még folynak.

— **Tengerészeti mozgóposta szervezése.** Az osztrák kormány elhatározta, hogy a dalmát hajózási szolgálat kiterjesztésével a Trieszt és Dalmácia közt közlekedő hajókon mozgóposta szolgálatot rendez be. E terv nem új, amennyiben Fiumében a magyar-horvát tengerhajózási társaság dalmát gyorsvonalain *Kosuth* Ferenc kereskedelmi miniszter rendeletére már tavaly létesítettek ily mozgópostát. Az osztrák tengeri mozgóposta egyelőre a Lloyd gőzöskön Trieszt és Cattaro között fog közlekedni.

— **Continental Line.** Az ezen elnevezés alatt ismert newyorki hajóstársaság legközelebb 3, egyenként 10,000 tonnás gőzhajóval a hamburg—newyorki teherátuforgalmat az új hajókkal indítja meg totterdam—newyorki személyforgalmi járatokat.

— **A Fiumei Gyorsirókor** ma hétfőn este 8 órakor tartja közgyűlését a Kereskedők és Iparosok egyesületi helyiségében.

— **„Thais.”** Végre mégis csak jó előadást is lehet látni a Komunaleban. Sőt olyat, amelyre a legszigorubb bíráló ember sem mondhatja, hogy nem közelítette meg a tökéleteset. *Massenet* könnyed, dallamos ballett operája volt az idej operaszézőn legjobban megválasztott darabja. Elsősorban is új volt a fiumei közönség előtt, de különben is áhítottunk már valami újdonság után. *Ikso* Kamila énekét és játékát (ebben a szerepben majdnem fontosabb az utóbbi) a közönség elragadtatással fogadta. A kiváló énekesnő szerepe legjelentékenyebb részét is bámulatos gondolat dolgozta ki. A könnyűvérű, szerelmre vágyó nő csábos és ígézetes megjelenését nálánál jobban el sem képzelhettük. Éneke tökéletes, lágy, kellemesen csengő s éppen olyan érzéssel teljes volt, amint a játéka Minden mozdulatában megnyilvánult a természetes érzés, amit a szerep megértése vált ki a művésztől. Nem akarunk itt hosszasan foglalkozni *Ikso* Camilla művészetével de visszatérünk még az ő Thaisára. *Polese* Giovanni már ismerjük két szerepéből, tehát nem kell újra felfedeznünk. Atanale szerepében nagy feladatot várt reá, amit fényesen megoldott. Kifűnő bariton hangjának nem is kereshetett volna ennél pompásabb szerepet. *Tenderini* Mario, akinek kicsiny szerep jutott, szerencsésen járt. Ő sem tud énekelni, de még nem is tenor a hangja. A közönség könyörületlen volt vele szemben s a sok szépért és jóért még a rossznak is meg bocsátott. *Carnevali* Abele jól állotta meg a helyét az öreg Palemone szerepében. A diszletek pazar pompával készültek. *Moranzoni* mester is nagy munkát végzett az orkesztrummal.

Ma este nincs előadás. Holnap este ismét „Thais” kerül színpadra A. bérletben.

— **Vasutas hírek.** Tegnap tartották meg az Országos Vasutas Szövetség kerületi elnökei Budapesten *Batthyányi* Tivadar gróf elnökelete alatt elnöki értekezletüket. Az értekezlet főtárgya a *Seide* ügyvezető aielnök lemondásával megüresedett tisztség betöltésére vonatkozó javaslatok megbeszélése volt. Határozat ez ügyben nem jött létre. Az egyes kerületeket megbízták a jelölésre és a javaslatok megtételére. Az alapszabályok jóváhagyásának a késelemét a elnök a kereskedelemügyi és belügyminiszter által követelt részben a szövetséget nagyon is érintő változtatásokkal indokolta, de kilátás van arra, hogy sikerülni fog a nehézségeket áthidalni s a szövetség érdekeinek szem előtt tartásával kedvezően és gyorsan a jóváhagyást kieszközölnie.

A *fiumei vasutasokat* illetően is több fontosabb kérdés nyert elintéztést. A lakóházak építése érdekében benyújtott memorandum elintéztést nyert s a központi vezetőséget a mav. igazgatósága értesítette is, hogy négy lakóház építése tervbe van véve s azokat lehetőleg gyorsan felépítették. A fiumei kocsiutókat érdekében beadott memorandumot is kedvezően intéztékkel s a kocsiutóknak a munkásokkal egyenlően való elbírálását már el is rendelték. A fiumei drágasági (helyi) pótlék ügye szintén tárgyalás alatt áll. A kiszivárgott hírek szerint a B) táblázat a tiszti rangban levő alkalmazottakra nem nyert méltányos elintéztést, amennyiben eddigi pótlékek megmarad ugyan, de minden egyes előleptésnél abból 20 százalékot levonnak, amíg az új illetmény szabályzat szerinti összegre le nem száll. A fiumei kerület vezetősége a május 3-iki kerületi gyűlésen tárgyalni fogja az összes kategóriába tartozó alkalmazottak sérelmét és reméljük, hogy a sérelmek orvoslásától a felsőbbség nem fog elzárkózni.

— **A berlini hajógyári kiállítás.** A Henrik herceg védnöksége alatt álló berlini hajógyári kiállítást május 1-én nyitják meg. A megnyitáson jelen lesz Vilmos császár. Részt vesz a kiállításon harminc magán- és három állami gyár.

— **A Duna—Adria vasutszindikátus.** Rómából jelentik, hogy a Duna—Adria vasutszindikátus megalakítása nemsokára befejezett dolog lesz. A Banca Italia vezérigazgatója Párisba utazott, hogy ott a szindikátus megalakítására vonatkozó tárgyalásokban részt vegyen. Francia részről csak a Banque de Paris lesz nagyobb mérvben részese a szindikátusnak. A francia, olasz és orosz diplomácia teljes erővel arra főrekszik, hogy meggyűsítsa a szindikátus megalakítását, Montenegro azt kívánja, hogy a Balkán vasut az antivári kikötőből induljon ki, ámde ez a kívánása nem teljesül, mert a ber-

lini szerződés értelmében az antivarri kikötő osztrák és magyar felügyelet alatt áll, miért is sokkal valószínűbb az, hogy egy montenegrói szárnyvasút épül.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Tisza” Adria-gőzös Marseilleből, 300 tonna vegyes áruval; „Cypria” angol gőzös Glasgowból 450 tonna vegyes áruval; „Oceania” Austro-Americana gőzös Neworleansből 1900 bál gypottal; „Zora” osztrák gőzös North-Schidsből 3000 tonna kőszénrel; „Baross” Adria-gőzös Bordeauxból. Indult: „Volturno” angol gőzös Hullba 700 tonna vegyes áruval; „Melpomene” osztrák gőzös 2000 zsák liszttel; „Lederer Sándor” magyar gőzös Valenciába 900 tonna fával; „Clara” osztrák gőzös Neworleansba 2000 tonna cukorral; „Lusitania” német gőzös Hamburgba 400 tonna vegyes áruval.

— **Szalohajó szolgálat Cirkvenicába és Noviba.** E hó 15-ével új termes gőzös szolgálat létesül a magyar-horvát tengeremlékre Fiuméből Portorén (megállás a fürdőnél) és Cirkvenicán át (megállás a Therápia mólón és a kikötő mólón Noviig. Naponta két járat lesz és pedig az egyik reggel Noviig, a másik délután, amely Cirkvenicában végződik.

Az első járat menetrendje: Indulás Fiuméből d. e. 8.45-kor, érkezik Noviba délelőtt 11 órákor, indulás Noviból délelőtt 11.15 órákor visszajövet Fiuméba délután 1.20-kor.

A második járat indulás Fiuméből délután 2 órákor, érkezés Cirkvenicába a Therápia mólóra 3-35-kor, a kikötő mólóra 3.40-kor i. ten tartózkodás az indulásig délután 5.15-ig és érkezés Fiuméba d. u. 6.30 órákor.

A gőzhajónak egyetlen osztálya lesz I. osztály. A menet árak a következők: Menet:

Fiume	Portoré	K	— 80
"	Cirkvenica	"	1.20
"	Novi	"	1.60
Portoré	Cirkvenica	"	— 80
"	Novi	"	1.20
Cirkvenica	Novi	"	— 80

Fiumében egy napra érvényes menettéri jegyek is fognak kiadni és pedig Portoréba 1.20 kor., Cirkvenicába 2 kor., és Noviba 2.50 kornáért; a kikötők között menettéri jegyek nem adnak ki.

— **A gazdák nem ülnek fel.** Az irigy konkurrencia úgy látszik semmitől sem riad vissza, csakhogy elhitesse a gazdákkal, mintha a nem impregnált répamag ép oly jó kimagasló értékű volna, mint a Mauthner Ödön udvari megkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiábavaló erőlködés, hiszen azon gazdákat, akik már impregnált répamagot vetettek se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén *egyedül hivatottak* arra, hogy véleményt formáljanak. És mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja el bírónak, minthogy bizony a delikvens itélkezhetne a bíró fölött! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurrencia ily fektelen elfajulása ellen a földművelési miniszter a legsürgősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

TAVINAT. TELEFON.

Kossuth a jövőről.

BUDAPEST, ápr. 13. A budapesti függetlenségi körök tegnap tartották nagygyűlésüket, amelyen Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is megjelent. Kossuth kijelentette, hogy a koalíció kötelezettségeket vállalt s ha ezeknek eleget tett, sorra kerül az önálló nemzeti bank, amelynek megvalósulása eif semmitféle törvényes akadály nem gátol.

A külügyminiszter elutazása.

BUDAPEST, április 13. Aehrenthal báró külügyminiszter tegnap befejezte tanácsozásait s részt vett a minisztertanácson is. A külügyminiszter ma visszautazott Bécsbe.

A lengyel helytartót meggyilkolták.

LEMBERG, ápr. 13. Potoczky gróf helytartóhoz a tegnap tartott szokásos audienca alkalmából jelentkezett egy Licinszky Miroslav nevű 32 éves tanárjelölt, hogy állást kérjen a helytartótól. Mikor a terembe lépett revolvert rántott s egymásután többször rálőtt a helytartóra, akít *halálosan megsebesített*. A lővés za-

jára besiettek a helytartóság szolgálói, akik a merénylő rutén fiatalember lefegyverezték. Potoczky grótot ágyba fektették. Ezután fölvette az utolsó kenetet és meghagyta, hogy táviratozzanak a királynak, hogy mindig hű szolgálója volt. A gyilkost ezután a fogházba kísérték. A palota előtt egész sereg rutén gyűlt össze s mikor előttük elhaladt, ezt mondta:

— Értetek tettem.

Kihallgatásánál elmondta, hogy egy volt rutén iartománygyűlési képviselő fia. A merényletet azért követte el, mert a helytartó igazságtalanul bánt a ruténekkal. A palota előtt sokáig óriási tömeg tanyázott. A gyilkosság híre óriási izgatottságot kelt mindenfél.

BÉCS, ápr. 13. A király mély részvétellel vett tudomást Potoczky gróf helytartó meggyilkolásáról és meleghangú részvéttáviratot küldött a helytartó családjának.

Vizbefuult munkások.

BARCS, ápr. 13. A téli kikötőben dolgozó munkások közül tizenhároman egy csónakkal fölborultak. Nagyobb részük a vízbe-fuult.

Az osztálysorsjáték huzása.

BUDAPEST, ápril. 12. Az osztálysorsjáték mai huzásán 90,000 koronát nyert a 97,928; 80,000 koronát a 73146 és 50,000 koronát 9742 számú sorsjegy.

Porraégett színház.

LISSZ, BON, ápr. 13. A portói népszínház teljesen porrá égett. Több ember megsebesült.

Felélős szerkesztő: Murai Jenő.
Szerkesztő: Fodor Oszkár.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelarusító üzletben, Vincenzo de Domini-utca. — Az Ivancich-féle hírlapelarusító üzletben. — A m. kir. dohánynagyfőzsdében, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőrüzletében, Deak Corso. — Trbojević G. papirkereskedésében Via del Molo. Barbis Gio. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban.

Az új bérlő által teljesen újjaalakított és kiválóan vezetett

Therapia szálló

Cirkvenicában

kitűnő ellátást és kifogástalan környezetet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

A

„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Fiume, Riva Szápary, az Adria palota mellett.

Egyedüli magyar étterem.

Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitűnő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Olasz és francia

nyelvtanítás könnyű módszerrel és olcsó áron vállalok. Ajánlatok „S. S. 800” címen a kiadóba.

Első Fiumei Magyar Uri és Női Fodrász Terem az Adria palotában.

▲▲▲▲▲▲▲▲

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

▼▼▼▼▼▼▼▼

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Halál a poloskákról

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtlenít. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 150 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

NOXIN

A

LEGJOBB

CIPŐ-

KRÉM

NOXIN

A szabad. KULCSAL

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

PORTO-RÉ (KRALJEVICA)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

— Teljes ellátás mérsékelt áron. —

KITŰNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Magyar cég.

Wellmann Testvérek

Nagy választék

FIUME, Via del Pozzo 2.

Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó áron.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle

Hazai gyártmányú losonczy

Berndorfi nickeledények.

Excelsior zománczedények.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Ritűnő magyar és német konyha.

Kitűntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Münchener és Pilsener sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó áruk.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

VELENCE

CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márkustér közvetlen közelében

teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lírától, teljes penzió 9 lírától feljebb.

Ritűnő konyha, tiszta italok.

Vársaskoosi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GÖZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt nagymennyiségű urinői- gyermekdivatharisnyákat

hatalatlan olcsó árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrássy I. sz.

Cinematograf „EDISON”

Mozgófénykép-terem

VIA FUMARA 2. SZÁM.

A legszépebb és legtökéletesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től kezdve.

Állandó bérlet jegyekis válthatók a pénztárnál.

ELSO FIUMEI

RUNA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átvesszek. Olcsó havi előfizetés ellenében

rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

Schönberg H. férfitiszabó.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Telefon sz. 504.

Prodám és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich 1. sz.

Via Adamich 1. sz.

Villamos világítási, villámhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.

Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

SPORT VENDÉGLŐ

FIUME, Via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Ritűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

„Pannonia” kávéházban

FIUME, Piazza Zichy

ma és minden este Somogyi László
cimbalomművész és Kovács József
primas

hangversenye.

A helybeli és az átutazó magyarság
szíves figyelmébe.

Magyar kiszolgálás.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Hulladék puha tűzifa

eladó Grünwald Testvéreknél

Fiume. Molo Mária Valéria.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, oalettcikkek és szépitőszerek. tb. stb.

Egy csinosan butorozott szoba május 1-ére kiadó.

Cím a kiadóhivatalban.

Gazdasszonynak

ajánkozik mérsékelt díjazás mellett a háztartás minden ágában jártas nő. Beszél magyarul, németül s horvátul. Közelebbit a kiadóhivatalban.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME